

8. 12. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Manželství pro všechny z katolického pohledu

Někteří katolíci dělají potíže. Jsou většími trablmejkry než leckterá partička fotbalových chuligánů. Tak např. navzdory výslovnému ustanovení čl. 2 odst. 1 Ústavy ČR odmítají zcela nedemokraticky připustit, že veškerá moc pochází z lidu. Místo toho tvrdošijně lpí na dávno překonaném stanovisku, že veškerá moc pochází od Boha. Nebo to jejich mnohdy bezostyšné a ostentativní pohrdání světem a jeho aktuálními a moderními, či spíše módními trendy. Svět se mění, ale kříž stojí pevně dál, říkávají tihle zatvrzelí zpátečníci, kteří slovy prof. Hobzy vězí v poutech středověké scholastiky, naprosto neplodné pro bohatě rozvinutý život moderní společnosti[1].

Nepřekvapuje proto odpor těchto živilů vůči nové a progresivní úpravě manželství, díky které má Česká republika možnost se úžeji přimknout k rodině vyspělých západních států. Na přelomu jara a léta tohoto roku byl do Poslanecké sněmovny opětovně předložen návrh skupiny poslanců na vydání zákona, kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „obč. zák.“)[2]. Za nejviditelnější změnu, o kterou poslanecký návrh usiluje, lze bezesporu označit nahrazení slov *muž a žena* v § 655 a 656 obč. zák. slovy *dva lidé*. V případě přijetí návrhu by tak první věta § 655 obč. zák. zněla: *Manželství je trvalý svazek dvou lidí vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon*.

Právě problémoví katolíci jsou nejhlasitějšími kritiky tohoto návrhu. Odvolává se na výrok sv. Petra, že se sluší více poslouchat Boha než lidi[3] osobují si právo neposlouchat nespravedlivé zákony s poukazem, že to vlastně ani žádné zákony nejsou, poněvadž podstatnou podmínkou zákona je, aby sloužil obecnému blahu; zákon nemravný však této podmínce vyhověti nemůže[4].

Svět včetně České republiky je však již natolik ve vleku sexuálně osvobozené ideologie LGBT, že ke změně občanského zákoníku dojde dřív nebo možná o něco později.

Autonomní církve

Připustí-li stát tuto změnu, pak se vtírá otázka, zda a případně jaké povinnosti z takové změny vzniknou těmto zatvrzelým katolíkům. Podle právní úpravy *de lege lata* mohou snoubenci, zatím stále muž a žena, manželství uzavřít dvěma formami. Projeví-li snoubenci svou vůli, že vstupují do manželství, osobně před orgánem veřejné moci provádějícím sňatečný obřad v přítomnosti matrikáře, jedná se o občanský sňatek. Projeví-li snoubenci svou vůli, že vstupují do manželství, osobně před orgánem církve nebo náboženské společnosti oprávněné k tomu podle jiného právního předpisu, jedná se o církevní sňatek (§ 657 obč. zák.). Pokud budou homosexuální páry uzavírat svá manželství formou občanského sňatku, zřejmě žádný problém nenastane. Podobně se dá s ohledem na švédskou[5] či dánskou[6] zkušenost očekávat, že nekatolické církve vyjdou stejnopohlavním párům vstříc. Potíže však lze očekávat právě u konzervativních katolíků, kteří odmítají mít prst na tepu doby a stále věří v Boha, neměnnou lidskou přirozenost, objektivní a neměnný mravní řád a pochopitelně také v to, že manželství je jednou ze sedmi, samotným Kristem ustanovených svátostí, která posvěcuje katolického muže a ženu k nerozlučnému manželskému životu a dává jim nárok na zvláštní milosti k řádnému konání manželských povinností[7].

Připomeňme, že onou církví nebo náboženskou společností oprávněnou podle jiného právního předpisu, před jejímž orgánem mohou snoubenci podle § 657 odst. 2 obč. zák. projevit vůli vstoupit

do manželství, je výlučně taková církev nebo náboženská společnost (dále jen „církev“), která je registrovaná Ministerstvem kultury podle zákona č. [3/2002](#) Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů (dále „zcns“). V rejstříku registrovaných církví a náboženských společností registrováno 44 církví, z nichž katolické jsou tři.

Ne každá registrovaná církev je však oprávněna ke svatebním obřadům. Samotná registrace k oprávnění konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky, nestačí. Konání obřadů, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu, patří mezi tzv. zvláštní práva^[8]. Tato zvláštní práva získává církev teprve po splnění určitých podmínek, z nichž první podmínkou je registrace podle zcns nepřetržitě ke dni podání návrhu nejméně 10 let. Po uplynutí této doby může církev podat návrh na přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv, o kterém znovu rozhoduje Ministerstvo kultury. Církev tak zvláštní práva k uzavírání sňatků získává až dnem právní moci rozhodnutí Ministerstva kultury.

Přitom nejvyšší počet církevních sňatků je uzavírán právě před církví Církev římskokatolická^[9]. Podle kanonického práva^[10], kterým se katolická církev po dva tisíce let řídí, mohou manželský svazek uzavřít výlučně muž a žena^[11].

Po přijetí změny občanského zákoníku lze velmi důvodně očekávat, že se uzavření manželství formou církevního sňatku před některou z katolických církví budou dožadovat dva muži či dvě ženy. Důvodem tohoto očekávání budiž případ LGBT aktivisty Garetha Lee. Ten si ze všech belfastských pekařství objednal dort s nápisem „podporujte sňatky homosexuálů“ ausgerechnet u malého pekařství provozovaného křesťanskými manžely. Manželé mu takový dort odmítli upéct, protože pečení dortu s požadovaným vzkazem by bylo v rozporu s jejich vírou. Gareth Lee proto pekárnu zažaloval. Když u domácích soudů nakonec neuspěl, hnal záležitost až před Evropský soud pro lidská práva. Ten však k velkému zklamání skupin bojujících za práva homosexuálů projednání jeho nároku nepřipustil. Zodpovězení klíčové otázky, zdali byla pekárna povinna dort upéct čili nic, se Evropský soud vyhnul s šalamounským odůvodněním, že námitku porušení Evropské úmluvy měl Lee vznést už před domácími soudy^[12].

Bude tedy moci katolický kněz odmítnout oddat dva snoubence téhož pohlaví?

Případ LGBT aktivisty Garetha Lee a jeho dortu se týkal tvrzeného odmítnutí přístupu ke službám z důvodu diskriminace kvůli sexuální orientaci. S odmítnutím přístupu k církevnímu sňatku to je ale složitější. Označit církevní sňatek za obyčejnou komerční službu ve smyslu § 1 písm. j) zákona č. [198/2009](#) Sb., antidiskriminační zákon, lze jen se značnou dávkou fantazie.

Nad to tu jsou nejen ústavní práva homosexuálů, nýbrž i katolíků. Články 15 odst. 1 a 16 Listiny základních práv a svobod garantují svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání. Dále pak právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu. Konečně je církvím přiznáno právo spravovat si své záležitosti, zejména ustanovovat a rušit své orgány, ustanovovat a odvolávat své duchovní a zřizovat a rušit církevní a jiné instituce podle svých předpisů, a to naprosto nezávisle na státních orgánech.

Ústavní soud v celé řadě svých rozhodnutí zdůraznil, že Česká republika je založena na principu laického státu, akceptujícího náboženský pluralismus a toleranci. Náboženská svoboda, znamenající svobodu každého vyznávat své náboženství a víru, vytváří uvnitř církví, resp. jejich institucí *forum internum*, do něhož nepřísluší třetím osobám, zejména pak veřejné moci, zasahovat. Zásada autonomie církví tak nachází výraz v maximálním možném omezení zásahů státu do jejich činnosti s tím, že zejména vnitřní záležitosti těchto subjektů principiálně nelze činit předmětem soudního přezkumu^[13]. Potud by se mohlo zdát, že církve jsou ve své autonomii dobře chráněny. Je tu však

nový fenomén - nenávist.

Nenávistná církev

Vrátíme-li se k zcns, konkrétně k jeho § 5, zjistíme, že církev nemůže vyvíjet svou činnost, jestliže její učení nebo činnost sleduje porušení práva, zejména pokud a) popírá nebo omezuje osobní, politická nebo jiná práva fyzických osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání nebo sociální postavení, b) rozněcuje nenávist a nesnášenlivost. Pokud tak církev činí, Ministerstvo kultury zahájí z úřední povinnosti řízení o zrušení registrace církve[14].

Odmítnutí katolických církví církevně oddávat homosexuály lze přitom snadno podřadit pod obě uváděné skutkové podstaty. Výčet důvodů, pro které se nesmí omezovat práva fyzických osob, uvedený v § 5 písm. a) zcns je jiný než v § 2 odst. 3 antidiskriminačního zákona. Zejména chybí sexuální orientace. Ale pohlaví je jistě dostatečnou náhradou. Odmítne-li církev oddat stejnopohlavní pár s ubohou výmluvou na své dvoutisícileté kanonické právo, lze si bez obtíží představit takový progresivistický výklad, že tímto odmítnutím omezuje osobní, případně jiná práva tohoto páru kvůli jejich pohlaví.

Ještě snadnější je odmítnutí sňatku naroubovat na čím dál populárnější rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti. Potírání nenávisti, zejména prostřednictvím trestněprávní represe, není kupodivu výplodem bolševického zákonodárství. Je až polistopadovou novinkou exportovanou k nám z Německa. Boj proti nenávisti se postupně stal gumovým nástrojem pokrokové veřejnosti, flexibilně ohýbatelným podle aktuálních potřeb, pomocí kterého se lze vypořádat s jakoukoliv nepohodlnou svobodou. Trestní judikatura se dokonce po několika letech svobody znovu vrátila k trestání vtípů a potvrdila, že nenávistným může být i humor. Není to příliš pracné, stačí, když se o tvrzeném vtipu řekne, že to vtip být nemohl, protože ten, kdo ho pronesl, byl extrémně pravicový[15]. Odmítne-li církev oddat stejnopohlavní pár, lze si rovněž bez obtíží představit progresivistický výklad, podle kterého je takové odmítnutí projevem extrémní pravicovosti, nepřipustné netolerance a homofobie způsobit rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti. Tzv. homofobií se přitom rozumí prakticky jakákoliv kritika homosexuality z konzervativních pozic či jen připomenutí, že sodomské obcování je hříšné. Svě o tom ví finská poslankyně Päivi Räsänenová, která byla obžalovaná za tzv. hate speech, když na twitteru citovala z Bible. V prvním stupni sice byla zproštěna, ale bedlivý žalobce se odvolal. Nemusíme chodit do Finska. I u nás probíhalo prověřování podle trestního řádu, když si katolický kněz Mons. Piňha dovolil veřejně zkritizovat Istanbulskou úmluvu. Trestní oznámení České ženské lobby státní zastupitelství prozatím vyhodnotilo jako nedůvodné[16]. Časy se ale rychle mění. Advokátka a čerstvá senátorka Daniela Kovářová měla prý vyvolat nenávist vůči homosexuálům už jen tím, že na sexuologické konferenci interpretovala ust. § 687 obč. zák. Její údajně závadné výroky tak bude řešit Kontrolní rada České advokátní komory[17].

Ve Švýcarsku si už v roce 2020 občané v referendu odhlasovali změnu trestního zákoníku, podle které hrozí trest odnětí svobody až na tři léta či peněžitý trest tomu, kdo mimo jiné veřejně podněcuje k nenávisti nebo diskriminaci vůči osobě nebo skupině lidí kvůli jejich sexuální orientaci, kdo veřejně šíří ideologie směřující k systematickému znevažování nebo pomlouvání těchto osob, či odmítne jim nabízenou službu, která je určena široké veřejnosti, osobě z důvodu její sexuální orientace[18].

Pozadu nezůstává ani Evropský parlament. Ten nedávno odsoudil údajnou beztrestnost skupin zaměřených proti LGBTIQ+, zejména krajní pravice, v některých členských státech. Vyzval k zastavení používání veškerých urážlivých, agresivních a homofobních výrazů vůči komunitě LGBTIQ+. EU by podle Parlamentu měla zahájit *kampaně proti narativům zaměřeným proti LGBTIQ+ osobám a financovat programy na podporu občanských organizací a občanských iniciativ, aby pomohla rozvíjet schopnost obyvatelstva bránit se pravicovému extremismu*[19].

Dojdou-li podobné progresivistické tendence i u nás svého legislativního naplnění, což je téměř jisté, bude na ně Ministerstvo kultury muset reagovat. Je proto možné, že do budoucna dojde k zajímavým správním řízením o zrušení registrace nenávistných církví. To by ovšem katolické církvi, resp. registrovaným katolickým církvím nemělo vůbec vadit. Podobných snah o své zrušení zažila za posledních dva tisíce let nespočet. Kristus však pravil Petrovi: „Ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou“ [20].

Dědické souvislosti

Kromě konfliktu s náboženskou svobodou stojí poslanecký návrh změny občanského zákoníku za pozornost i svou argumentací o údajném znevýhodnění homosexuálních párů a dětí, které tyto páry vychovávají, v dědickém právu. Podle důvodové zprávy k novele jsou děti vyrůstající ve stejnopohlavní rodině znevýhodněny, protože nejsou v první třídě dědiců a nejsou nepominutelným dědicem tzv. faktického rodiče. Faktickým rodičem se podle důvodové zprávy myslí ta osoba z homosexuálního páru, která není zákonným rodičem. Zákonným rodičem je pak zřejmě míněn biologický rodič.

Jak námitka, že pokud zemře tzv. faktický rodič, který nezanechal poslední vůli, dítě po něm automaticky nedědí, tak i námitka, že takové dítě nemá privilegované postavení nepominutelného dědice, je správná. Lze však oponovat, že jako argument proti tradičnímu pojetí manželství to je poněkud slabé. S úplně stejným problémem se totiž musí vyrovnat děti v každé normální heterosexuální rodině ve vztahu ke své zemřelé maceše či otčímovi. Ani pastorek či pastorkyně automaticky nedědí v první třídě. Je tomu tak proto, že v první dědické třídě odjakživa, nejméně od ABGB, dědili zásadně *zůstavitelovi potomci* [21]. Stejně tak nepominutelnými dědici byly vždycky *děti zůstavitele* [22]. Vyžehněné či vyvdané děti se samotným uzavřením manželství otčíma či macechy s jejich rodičem vlastními dětmi tohoto otčíma či macechy nestávají. Stejně tak se děti jednoho člena stejnopohlavního páru nestanou dětmi druhého člena stejnopohlavního páru jen tím, že oba členové uzavřou manželství.

Dosud tato právní úprava žádné aplikační potíže nepůsobila. Zajímavé je, že ačkoliv důvodová zpráva uvedená „znevýhodnění“ zmiňuje, navrhovaná změna občanského zákoníku na úpravu dědických tříd či nepominutelného dědice vůbec nemíří.

Závěr

Dynamika progresivistického revolučního hnutí se neustále zrychluje. Ještě ve sborníku vydaném při příležitosti 80. narozenin Senty Radvanové [23] není z šedesáti příspěvků ani jeden věnován homosexuálním vztahům. Tak marginální téma to bylo. Dnes se z některých legislativních počínů, ať už českých či zahraničních, dá usuzovat, že na ničem jiném tolik nezáleží než na naprosté destrukci křesťanského pojetí rodiny. Nejedná se přitom jen o stejnopohlavní sňatky. Se stejnou zuřivostí utočí svět na životy nenarozených, na postavení ženy, na postavení muže, na výchovu dětí. Dvanáctileté děti mají zakázáno nechat se brigádnicky zaměstnat mimo uměleckou, kulturní, reklamní nebo sportovní činnost [24], za to se naprosto vážně uvažuje o tom, že si budou moci rozhodovat o svém pohlaví [25].

Dr. Bedřich Vašek ve své předmluvě k encyklice Pia XI. o křesťanském manželství *Casti Connubii* v roce 1935 prorocky napsal: *A volná prakse s nezadržitelnou mocí prodírá se stále houževnatěji vpřed. Ve jménu svobody! Ve jménu vědy! Ve jménu práva! Ve jménu lékařství! Ve jménu eugeniky! Ve jménu lidskosti! Ve jménu práva na požitky! Ve jménu všeho, co je modernímu člověku drahé a svaté! Uvolněte přece ta stará pouta manželství! Všecka ta pouta, ne pouze jedno! Před těmito neodolatelnými nápory couvá poděšeně a zmateně lidská slabost. Chabými kompromisy zakrývá svůj ústup. Zdvihá rozpačité ruce vzhůru... kapituluje* [26]. To ještě vůbec netušil, s jakými požadavky

přijde 21. století. Evropa však byla kdysi silná a mocná jenom proto, že byla křesťanská. Budoucnost teprve ukáže, jestli katolíci kapitulují úplně či zda si zachovají alespoň poslední zbytky svého dědictví a dají Evropě znovu naději.

JUDr. Michael Mann,
advokát

[1] Citováno z Weyr, F.: Soustava Československého práva státního, druhé vydání, Fr. Borový, nakl. v Praze, 1924, str. 344

[2] Dostupné >>> [zde](#).

[3] Skutky apošt. 5, 29

[4] Vašek, B.: Sociální katechismus, Sdružení katolické omladiny Československé, Brno, 1937, str. 73

[5] Viz >>> [zde](#).

[6] Viz >>> [zde](#).

[7] Tomášek, F.: Katechismus katolického náboženství, Česká katolická charita, 1955, str. 85

[8] § 7 odst. 1 písm. c) zcns. Odkaz č. 7 uvedený u tohoto ustanovení stále odkazuje ke zrušenému zákonu o rodině, ačkoliv správně má odkazovat na občanský zákoník.

[9] Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.: Rodinné právo, C. H. Beck, 2015, str. 52

[10] Kde se v tomto článku hovoří o kanonické právu, je tím myšlen Kodex kanonického práva (CIC).

[11] Kán. 1055 CIC

[12] Rozhodnutí ESLP ze dne 6.1.2022 Lee v. Spojené království, dostupné >>> [zde](#).

[13] viz např. nález ze dne 26. 3. 1997 sp. zn. I. ÚS 211/96 (N 34/7 SbNU 227), usnesení ze dne 31. 8. 2000 sp. zn. III. ÚS 136/2000 (U 30/19 SbNU 283), nález ze dne 27. 11. 2002 sp. zn. Pl. ÚS 6/02 (N 146/28 SbNU 295; 4/2003 Sb.) nebo usnesení ze dne 18. 10. 2007 sp. zn. I. ÚS 1244/07

[14] § 22 odst. 1 písm. c) zcns

[15] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.6.2021, spis. zn. 3 Tdo 564/2021, bod 67

[16] K dispozici >>> [zde](#).

[17] K dispozici >>> [zde](#).

[18] Viz čl. 261 švýcarského trestního zákoníku

[19] K dispozici >>>[zde](#).

[20] Mat. 16, 18

[21] Srovnej § 731 ABGB, § 526 zákona č. 141/1950 Sb., § 473 zákona č. [40/1964](#) Sb.

[22] Srovnej § 762 ABGB, § 551 zákona č. 141/1950 Sb., § 479 zákona č. [40/1964](#) Sb.

[23] Pocta Sentě Radvanové k 80. narozeninám, Praha ASPI Wolters Kluwer, 2009

[24] § 34 obč. zák.

[25] K dispozici >>>[zde](#).

[26] Pius XI: Casti Connubii, reprint původního vydání, Dědictví Svatováclavské, 2016, str. 7

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)